

DE RUYSKENSVELD GAZET

Ruyskensveld
Verbinden in jeugdzorg

"ARCHITECTURE IS SO MUCH MORE THAN WHAT PEOPLE SEE, IT'S HOW YOU MAKE PEOPLE FEEL" (VISIETEKST OSAR).

7 juni 1971

Nu en dan staan we nog met een groepje door 't venster te turen wanneer grote stukken muur naar beneden tuimelen en wij bekijken de werklieden die zo gezwind maar toch gevaarlijk langs daken en muren klauteren. God zij dank! Er zijn geen ongevallen tot nu toe. Wij bidden opdat God die brave werklieden blijve bewaren bij hun arbeid voor 't dagelijks brood.

Dagboek notitie van een zuster bij het bouwen van de paviljoenen die nu afgebroken worden ...

4 september 2019. De ceremoniële eerste steen wordt gelegd voor het begeleidingsdorp op Ruyskensveld Campus Erembodegem. Er worden 5 leefgroepen en een administratieve blok gebouwd. De leefgroepen en andere activiteiten worden functioneel in drie zorgentiteiten ingedeeld. De leefgroepen die horen tot dezelfde zorgentiteit worden ook architecturaal verbonden. Deze structuur moet bijdragen tot zorg op maat en zorg voor continuïteit in hulpverlening.

Zorgentiteiten 1 en 2 bestaan telkens uit 2 kinderen en jongerenhuizen en 1 adolescentenhuis. Beide zorgentiteiten beschikken over een tussenstudio om de overgang van leefgroep naar studiowonen te faciliteren. De 5 nieuwbouw leefgroepen beschikken over een polyvalente ruimte waar kinderen en jongeren kunnen spelen of huiswerk maken, waar begeleidingsgesprekken kunnen doorgaan, waar ouders hun kinderen kunnen bezoeken, waar ze samen kunnen koken en waar ze samen elkaar kunnen ontmoeten.

Zorgentiteit 3 blijft in de huidige gebouwen gehuisvest. De studio's (Blauwe Druppel) waaronder 2 ouder-kindstudio's blijven op de Termurenlaan. Kleine Stroom, de huidige adolescentengroep verhuist naar een zorgentiteit. Deze lokalen worden aangewend voor de oprichting van een nieuwe afdeling X (werktitel) gericht op crisisopvang en interne en externe time-outbegeleidingen. Hiermee beantwoordt Ruyskensveld aan maatschappelijke jeugdzorg vragen.

Verder krijgen ze het gezelschap van contextbegeleiders die zich focussen op niet aan verblijf verbonden contextbegeleiding.

De projectdienst F4ward wordt gehuisvest in de huidige leefgroep Schildpad.

Tenslotte wordt de "hangar" niet afgebroken, maar wel gerestaureerd. De hangar bepaalt het gezicht van de campus en blijft herinneren aan de afgebroken Zonnehoeve.

Hiermee bouwt Ruyskensveld letterlijk voor de toekomst. Ruyskensveld bouwt ook om verder te timmeren aan de toekomst van tientallen kinderen, jongeren en hun gezinnen, families en vrienden.

Hiermee wordt er een nieuwe stap gezet in de geschiedenis van de jeugdzorg op de campus Erembodegem. Een geschiedenis die in 1869 startte met de opvang van de eerste weeskinderen. Nog steeds wordt er in de volksmond gepraat over het weeshuis, maar ook over 'Onze Kinderen' of over 'ter Muren'. Nu moet de buurt na

de fusie Ruyskensveld Campus Erembodegem ontdekken.

151 jaar lang werd er opgebouwd en afgebroken. Kapellen en grotten verdwenen. Paviljoenen en eetzaal kwamen in de plaats. Regelmatig werden lokalen en gebouwen tussen Jeugdzorg en de aanpalende school (huidige De Stip) gewisseld. Klaslokalen werden slaapzalen voor kinderen, slaapzalen werden klaslokalen. Ook nu weer worden lokalen van de jeugdzorg straks overgedragen aan de school om terug klaslokalen te worden.

De jeugdzorg evolueert, de zorg evolueert en de infrastructuur evolueert mee.

De symbolische eerste steen wordt geplaatst door dhr. Johannes Verhaegen, voorzitter van de raad van bestuur Ruyskensveld vzw en door zuster Nicole Baeyens, ondervoorzitster van de raad van bestuur Ruyskensveld vzw, algemeen overste van de stichtende congregatie Zusters van Sint-Franciscus, voormalig directeur en voorzitter van 'ter Muren'.

4 september 2019 – een historische dag voor wijlen het weeshuis, 'Onze Kinderen', 'ter Muren', Ruyskensveld, Erembodegem, Aalst: nieuwe verbindingen in jeugdzorg.

4 september 2019 – een historische dag voor onze medewerkers, voor kinderen, jongeren en hun gezinnen.

Leefgroepen Kangoeroe en Bever

OSAR architects landden op de eerste plaats na de procedure overheidsopdrachten voor het aanduiden van een architectenbureau.

We laten OSAR zichzelf voorstellen:

osar is ...

Een open studio voor architectuur waar een 40-tal enthousiaste medewerkers rijk geschakeerde en vaak zeer complexe ontwerp- en bouwopdrachten vervullen in de openbare en private sector. Sinds de oprichting in 1974, is osar uitgegroeid tot één van de belangrijkste architectenkantoren in Vlaanderen, met een brede waaier aan ervaring en knowhow in de publieke sector. osar biedt de garantie van een integrale architecturale kwaliteit, inclusief een optimale functionaliteit en een perfecte technische afwerking met respect voor de wensen en de belangen van de opdrachtgever.

osar is o.a. gespecialiseerd in de gezondheidszorg, meer bepaald in de architectuur van ziekenhuizen en collectieve woonvormen voor ouderen. Ook huisvestingsprojecten, administratieve en culturele centra, kantoren, scholen, grootschalige renovatie- en restauratieprojecten, gebouwen met hoogtechnologische infrastructuur en grootstedelijke interdisciplinaire opgaven maken deel uit van de uitgebreide referentielijst.

osar is een bureau met een 40-tal medewerkers onder de leiding van 4 partners: Hilde Vermolen, Michiel Verhaegen, Els Kuypers en Cecilia Aernaudts. We beschikken over 2 vestigingen (Antwerpen, Gent). In Antwerpen bevindt zich het hoofdkantoor.

Een blik op hoe het begeleidingsdorp van campus Erembodegem eruit zal zien

De praatstoel met Cecilia Aernaudts

Op 21 mei 2019 verscheen er op architectura.be een interview met Cecilia Aernaudts.

Het volledig interview is te lezen op <https://www.architectura.be/nl/nieuws/30765/de-praatstoel-cecilia-aernaudts-osar-architects>.

We vervolledigen deze voorstelling van osar met enkele delen van dit interview met Cecilia.

Wat vindt u zo boeiend aan uw job als architect?

“Voor al het maatschappelijke karakter van onze projecten maakt mijn werk zo interessant. Wij kijken verder dan de buitenkant van een gebouw en zetten het welzijn van de gebruikers voorop. Zo proberen we het verschil te maken voor de bewoners. Ik denk daarbij aan het project ‘Mandana’ in Genk. Daar worden ouderen met psychische problemen of dementie opgevangen. Zij komen binnen in een volledig verzonken toestand, waar zij mede door de architectuur weer uitraken.”

Welke ontmoeting is bepalend geweest voor uw verdere architecturale ontplooiing?

“De ontmoetingen met de bewoners en experts zijn voor mij enorm belangrijk. Op school heb ik namelijk niets over de zorgsector geleerd. Bij elk project proberen wij ons in de complexiteit van de problematiek te verdiepen. In Wingene hebben wij bijvoorbeeld een gesloten jeugdinstituut gemaakt. Daarvoor hebben wij een dag mee in een instelling gezeten. We kregen een uniform en zaten aan tafel met de jongeren. Daardoor kijk ik op een totaal andere manier naar architectuur. Als ik begin te ontwerpen, weet ik voor wie ik het doe. Het vormt mij echt als mens, veel meer dan eender welke architecturale opleiding.”

osar ontmoet Ruyskensveld in beleving

Reeds een aantal jaren begeleiden ze 'ter Muren'/Ruyskensveld in de voorbereiding van de bouw.

Cecilia Aernaudts, Liesbeth De Schutter en Liese Bosmans zorgden voor een uniek architecturaal project. Het vormt de vertaling van hun ankerzin in hun visietekst "Architecture is so much more than what people see, it's how you make people feel". Dit sloot eveneens aan bij de wens van de raad van bestuur en het bouwteam om in het project architectuur met beleving te stoppen.

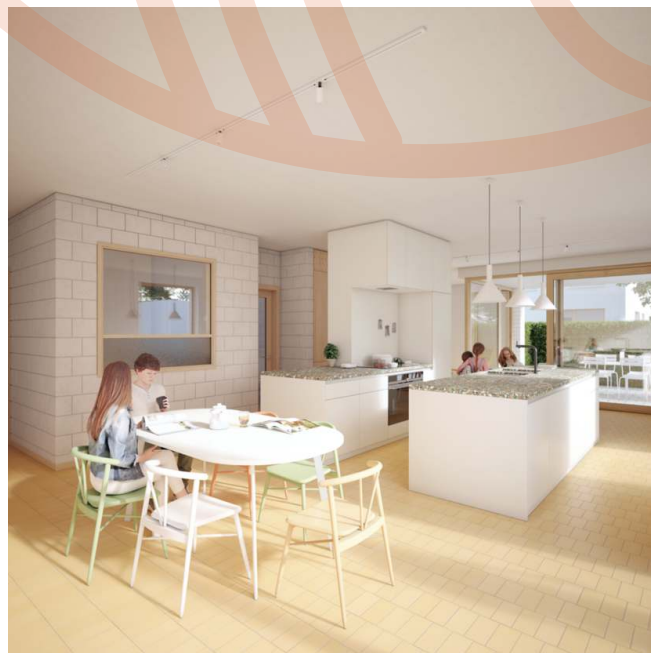
osar bouwt projecten die aansluiten bij hun visie:

"Het zoeken naar goede oplossingen, vanuit diepgaand onderzoek een programma omzetten naar een uiterst logisch model, het creëren van een authentiek gebouw is ons vak.

Het beroep van architect staat onder druk, maar is extreem relevant. Als architect denken we na over de materiële wereld en staan we ten dienste van de gemeenschap. We zoeken vanuit een achtergrond gespecialiseerd in zorgprojecten naar welzijn voor alle gebruikers en bewoners.

Sinds de oprichting in 1974, is osar uitgegroeid tot een betrouwbare, open en innoverende partner gespecialiseerd in projecten in de zorgsector, onderwijs en sociale huisvesting. Maar ook grootschalige stadsvernieuwingsprojecten. We maken architectuur die zichzelf is, gericht op duurzaam welzijn voor alle gebruikers en bewoners. osar realiseert gebouwen voor alle (zorg)programma's, van het kleinste tot de grootste, in België, Nederland en Frankrijk.

Steeds zijn we op zoek naar opdrachtgevers die blijik geven van diezelfde ambitie. Door samenwerking en passie voor het vak ondersteunen wij de opdrachtgever om zijn visie aan te scherpen".

Tabor - kritische vriend in het bouwverhaal

Ruyskensveld is een aantal jaren lid van het intersectoraal netwerk Tabor. De voorbije jaren kon Ruyskensveld ook binnen zijn infrastructuurprocessen rekenen op de deskundige raad van de Taborconsultanten. Toon Van Kerckhove stond de voorbije drie jaren Ruyskensveld bij met raad en daad. Zijn onschatbare expertise zorgde vaak voor een significant verschil in besluitvorming. Ruyskensveld is Toon ontzettend dankbaar.

In een interview dat veel kleiner is dan zijn ontzettend grote expertise laten we Toon eventjes aan het woord.

Daarna staan we eventjes stil bij "Pathmakers", een initiatief van Tabor, wat bouwen in de toekomst verder kan faciliteren.

EEN VREEMDE EEND IN HET BOUWTEAM - GESPREK MET TOON VAN KERCKHOVE - OPERATIONEEL MANAGER 'DUURZAME INFRASTRUCTUUR' TABORGROEP

Kan je ons iets meer vertellen over de Tabor groep en de dienst 'duurzame infrastructuur'?

Tabor is een netwerkorganisatie, gegroeid vanuit de congregatie van de Zusters van Liefde van J.M. Intussen zijn ook andere organisaties aangesloten. De organisaties situeren zich in het domein van onderwijs, welzijn en gezondheid en zijn gelegen in Oost- en West-Vlaanderen.

De dienst duurzame infrastructuur binnen het Tabor team bestaat uit een 7-tal mensen, waarvan 4 mensen technisch geschoold zijn en 3 mensen instaan voor administratieve ondersteuning.

Vanuit onze dienst bieden we ondersteuning op diverse terreinen: vorming, aankoop, veiligheids- en milieuregelgeving, onderhoud van gebouwen, eigenaarsverdrachten, ...

Wat is uw opdracht binnen het bouwteam?

Binnen het infrastructuurteam sta ik in voor de coördinatie.

Daarnaast doe ik ook de concrete opvolging van een aantal bouwprojecten.

U hebt heel wat ervaring in het bouwen voor onderwijs, VAPH en nu ook voor jeugdzorg. Wat zijn voor u belangrijke aandachtspunten in het bouwen voor welzijn en zorg.

Er zijn heel wat aandachtspunten in de verschillende fases van het bouwproces:

- Om te kunnen starten aan een bouwproces is het belangrijk dat er eerst een duidelijke visie is over wat men wil bereiken.
- Een duidelijk en realistisch programma van eisen is de volgende stap.
- Het uitwerken van een draagbaar financieel plan.
- Het kiezen van kwalitatieve bouwpartners.
- De materiaalkeuze en de uitwerking van de plannen.

- Technische en financiële bewaking bij de uitvoering van de bouwwerken.
- De oplevering van het gebouw.

U werkt voor het team 'duurzame infrastructuur'. Wat verstaan jullie onder duurzame infrastructuur?

Duurzame infrastructuur betekent voor ons dat een gebouw minimaal voldoet aan de wettelijke verplichtingen op vlak van veiligheid, milieu en energie. Daarnaast moet afgewogen worden wat er, rekening houdend met de financiële mogelijkheden, nog extra kan worden voorzien.

Duurzame infrastructuur is meer dan bouwen. Ook het exploiteren van een gebouw moet goed bekeken worden. Een voorbeeld hiervan is de energie opvolging.

Kan je het bouwen van de campus Erembodegem omschrijven als het bouwen van duurzame infrastructuur of niet?

Binnen de bovengeschetste kaders, is in deze campus zeker al het mogelijke gedaan om dit gebouw zo

duurzaam mogelijk te maken. Er is bewust gekozen voor energiezuinige verwarming, verlichting en productie van warm water, recuperatie en hergebruik van regenwater, materiaalkeuze (FSC label), ...

Is het bouwen van duurzame infrastructuur wel echt haalbaar voor welzijnsorganisaties? Wat kan er nog gefaciliteerd worden?

Hoe haalbaar dit is, lijkt me sterk afhankelijk van wat je onder duurzaamheid verstaat. Momenteel wordt duurzaamheid in veel gevallen getoetst aan het terugverdien effect, wat eigenlijk niet echt de norm zou mogen zijn. Uiteraard zou er meer mogelijk zijn indien er meer financiële middelen waren.

Wat waren voor jou de uitdagingen in dit project?

Het was vooral een uitdaging om evenwicht te zoeken tussen architectuur enerzijds en functionaliteit en onderhoudsvriendelijkheid op langere termijn anderzijds. Daarnaast was ook extra aandacht nodig voor het bewaken van de financiële haalbaarheid.

Wat zijn volgens jou de sterktes en de zwaktes in dit infrastructureel project?

Ik vind het sterk dat er steeds veel aandacht is geweest voor de noden van de kinderen en jongeren. Er is gestreefd naar het creëren van een aangename leefomgeving, met comfort voor cliënten en begeleiders.

Ik vind het moeilijk om hier echt over “zwaktes” te spreken. Het voortdurend moeten zoeken naar een evenwicht tussen het wenselijke en het haalbare vroeg – zoals in alle projecten – veel energie.

Beantwoordt dit project aan de tendens om te bouwen voor heel ruime doelgroepen en niet voor een specifieke doelgroep? Of is dit een moeilijk te hanteren strategie.

Dit gebouw zal, binnen bepaalde grenzen en met de nodige financiële input, aanpasbaar zijn voor andere doelgroepen. Het is wel de vraag of dit vanuit kosten-baten-afweging wenselijk is.

Ruyskensveld staat voor de uitdaging om ook op andere campussen te bouwen. Welke adviezen zouden jullie meegeven.

Ik vind het belangrijk dat kan gewerkt worden met een bouwteam, waarbinnen een open communicatie mogelijk is. Op die manier is iedereen betrokken bij het proces en de keuzes die gemaakt worden.

PATHMAKERS

Paden maken

Hoe bouwen we scholen en organisaties die voldoen aan de visie van de toekomst? Welke vereisten zijn nodig, en hoe beginnen we daaraan? Het zijn vragen waar bestuurders en directeurs van sociale organisaties veel mee bezig zijn. Voor de realisatie van die infrastructuur is tijd en expertise nodig. Bovendien is het vaak lang wachten op bouwprojecten door een ontoereikend overheidsbudget. Om hierop een antwoord te bieden, lanceerde de Taborgroep Pathmakers.

Ontzorgen

Deze nieuwe coöperatie ontwerpt, bouwt en onderhoudt duurzame infrastructuur voor scholen en welzijnsorganisaties, om op die manier de organisaties te ‘ontzorgen’.

Pathmakers is opgericht in december 2018, door 32 vzw's, allen lid van Taborgroep. Die 32 vzw's zijn scholen in het basis-, secundair-, en buitengewoon onderwijs, alsook organisaties met een breed residentieel en ambulant zorgaanbod.

De oprichters kiezen onder het motto ‘duurzaam bouwen doen we samen’ voor gedeeld eigenaarschap, in de vorm van een coöperatie. Investeerders en sociale ondernemingen slaan de handen en middelen in elkaar, om zo de economische en sociale uitdagingen en ambities in zorg, welzijn en gezondheid waar te maken.

Pathmakers stoomt zich klaar voor haar eerste bouwproject.

Rita Vanthournoudt, bestuurder van ‘Katholieke Basisscholen Kortrijk’, of kortweg KBK licht toe: “Wij hebben heel concrete bouwambities, in één van onze vestigingen, de Damiaanschool. Onze scholen doen het goed, en barsten uit hun voegen. Daarom willen we uitbreiden. Veel subsidieprocedures waren uitgeput. Sinds kort geeft de Vlaamse overheid ook de mogelijkheid voor huursubsidies. We vroegen en kregen deze subsidie. Nu vragen we aan Pathmakers om een futureproof gebouw te ontwerpen, bouwen en onderhouden. Wij betalen huur, Pathmakers zorgt voor de rest.”

Spannend!

Ruyskensveld bouwt met Jan De Nul Group

Vorm geven aan water en land. Van complexe offshore diensten voor zowel de fossiele als hernieuwbare energiesector, over grote bagger- en landwinningsprojecten op de rand van water en land tot alle mogelijke civiele en milieuwerken op het land.

Door de voortdurende investering in mensen en eigen materieel in combinatie met de intensieve samenwerking tussen de diverse divisies bestudeert en realiseert Jan De Nul Group complexe multidisciplinaire projecten van A tot Z. Keer op keer een totaalpakket, op een duurzame manier.

Bagger- en maritieme werken

Bagger- en landwinningsprojecten wereldwijd: Jan De Nul Group doet het allemaal. Of het nu gaat om baggeren of onderhoudsbaggeren, landwinning of strandopsputtingen, aanleg of onderhoud van havens, kust- en oeververdedigingswerken of ecobaggeren.

De positie als wereldspeler heeft Jan De Nul Group voornamelijk te danken aan zijn technische knowhow en voortdurende investeringen in een uitgebreide performante moderne vloot, die geografisch goed verspreid is. De groep focust op grote en complexe projecten wereldwijd, zonder interessante lokale opportuniteiten uit het oog te verliezen.

Vandaag ligt de nadruk op gecombineerde waterbouwprojecten, tussen civiele bouw en baggeren, meer en meer zelfs op het ontwerp ervan volledig zelfstandig aan te bieden en uit te voeren. Steeds een creatieve en innovatieve oplossing voor de klant op maat.

Offshore Diensten

Jan De Nul Group biedt gespecialiseerde diensten aan voor de installatie van onderzeese structuren voor de olie-, gas – en hernieuwbare energiemarkten. Zowel het voorbereiden van de zeebodem, het installeren, stabiliseren en ballasten van allerlei offshore structuren, als hijs- en bergingswerken behoort tot de offshore diensten.

Structuren installeren: of het nu om onderzeese kabels, umbilicals, funderingen, platforms of zelfs volledige offshore windparken gaat.

Door een integrale aanpak van ontwerp tot uitvoering biedt Jan De Nul Group steeds een creatieve totaaloplossing.

Een vloot met een aantal heel gespecialiseerde multifunctionele schepen gecombineerd met internationale teams hoogopgeleide specialisten leveren innovatieve oplossingen.

Civiele werken

Civiele werken: de wieg van de firma Jan De Nul Group. Ook nu nog is dit een heel belangrijk onderdeel van de activiteiten. Van design, uitvoering tot zelfs financiering en jarenlang onderhoud. Of het nu gaat om de bouw van sluizen, kaaimuren, wegen, bruggen, tunnels, waterzuiveringsinstallaties, rioleringen of architecturale pareltjes.

De civiele tak beheerst alle moderne bouwtechnieken. Door de integratie van Soetaert is Jan De Nul Group nu ook expert in complexe funderings-, beschoeiings- en grondverbeteringstechnieken.

De groep beschikt niet alleen over jarenlange ervaring en een uitgebreid machinepark, maar ook over de mensen en middelen voor het creëren van gedetailleerde ontwerpen. Dat maakt dat Jan De Nul Group tot de absolute top behoort.

Milieuwerken

Dochterbedrijven Envisan en PSR Brownfield Developers zijn de proeftuin van Jan De Nul Group voor innovatieve verwerkingstechnieken en milieu technologische oplossingen, meer nog: een springplank naar een circulaire wereld.

Zowel het saneren van verontreinigde terreinen in situ en off site, het verwijderen van en behandelen van vervuilde sedimenten uit havens, kanalen en waterlopen, het verwerken van uitgegraven gronden, behandeling van vervuild grondwater als het duurzaam ontwikkelen van brownfields zorgen voor win-win situaties voor zowel het milieu als de klant.

De multidisciplinaire teams binnen Jan De Nul Group staan voor een geïntegreerde aanpak: van ontwerp tot uitvoering met eigen materieel én eigen verwerkingscentra.

De skyline aan de E40 te Erembodegem

Woonzorgcentrum De Hopperank te Erembodegem

DE HANGAR

“Heb je het over de hangar of over de ganhar?”, vroeg ze lachend. Ze zinspeelde over de West-Vlaamse uitspraakstoornissen waarbij de letters h en g netjes door elkaar gehaspeld worden. Het woord hangar is dan ook voor West-Vlamingen een onmogelijk woord.

De osar-architecten, rasechte Antwerpenaars, brachten echter soelaas en met de haven van Antwerpen in het achterhoofd, begonnen ze over de "loods" te spreken. Soms gebruiken we wel eens de woorden door elkaar, maar West-Vlamingen verkiezen echt wel het woord loods.

De 'hangar' werd in 1955 door de toenmalige eigenaar gebouwd. Naast de oorspronkelijke hoeve, werd er ook een schrijnwerkerij in ondergebracht. Nog steeds, en zeker tot na de renovatie van de loods, staat er op één van de muren: 'verboden te roken'. Roken binnen een schrijnwerkerij was inderdaad geen goed idee. Opvallend was ook de ontdekking dat er reensporen liepen tot in de hangar. Hout kon per trein worden binnen gebracht, afgewerkte producten werden via trein terug verder gebracht. Het spoor werd verkozen boven de rivier, de Dender, die in de achtertuin stroomde.

De Zusters van Sint-Franciscus hebben waarschijnlijk één van hun beste aankopen ooit gerealiseerd toen ze hoeve, hangar en bijhorende gronden kochten. Deze aankoop zou later en tot op vandaag heel wat betekenen voor de jeugdzorg. In de Zonnehoeve kwam er een leefgroep en de hangar kreeg heel wat functies. De laatste decennia was het één van de werkplekken van atelier, F4ward. Het was een fantastische creatieve plek voor heel wat jongeren en medewerkers. Zoals in de meeste hallen, loods en hangars in Aalst kon je er ook wel wat carnavalpoppen en bescheiden carnavalwagens bewonderen. De hangar bood ruimte aan een fietsatelier, een houtatelier en andere knutsellokalen. Er kwam ook een eigen containerparkje waar rommel gesorteerd en verzameld werd. Het was een fantastische plek voor de projectdienst.

De witte lijnen op de vloer getuigen van talrijke matches volleybal, maar ook basket, badminton en zelfs een potje tennis konden er in gebeuren.

De hangar diende soms ook wel voor feestjes en andere activiteiten. De laatste maal werd de hangar omgebouwd tot een bar, annex bistro, met optredens op een prachtig podium voor de Dag van de Zorg in 2017. De hangar bood een warme beschutting voor de 750 nieuwsgierigen die kwamen kennis maken met de jeugdzorg.

Vier straffe madammen ruilden hun job in de jeugdzorg voor een interim job als barmeid.

Tijdens de vele steeds wijzigende infrastructurele plannen werd er beslist om de hangar af te breken. Dit moest ruimte creëren voor leefgroepen en tuinen.

Dit was echter buiten de spreekwoordelijke waard, of beter, buiten de architecten gerekend. In het kader van de wetgeving overheidsopdrachten bezochten talrijke architectenteams de campus Erembodegem. Ze hadden allemaal één iets gemeen: ze waren allen op slag verliefd op de hangar. Het meest voorkomend zinnetje in de gesprekken met alle architectenteams was “Julie gaan dit toch niet afbreken?”. “Jullie hebben nu een fantastische ruimte, die jullie nooit meer zullen bouwen. Dit breek je toch niet af!” Ook het uiteindelijke architecten team van osar-architects benadrukten de enorme potentialiteit van de loods.

Er volgden vervolgens heel wat creatieve ideeën. “De campus kan er verder een prachtige creatieve recreatieruimte van maken. De campus kan er een eigen toegangspoort van maken. Het wordt hier prachtig spelen voor de kinderen en jongeren. Je kan dit ter beschikking stellen van de buurt, van het dorp, je kan er films in vertonen. Dit mogen jullie echt niet afbreken.”

De hangar houdt ondertussen al jarenlang stand en werd definitief in de plannen opgenomen. De loods wordt immers één van de beelden van de Campus Erembodegem. De aanpalende leefgroepen en de administratieve blok werden zelfs een meter achteruit getrokken zodat de hangar zijn prominente plek krijgt. Dit moet verder bijdragen tot beleving. De bouwheer koos voor architectuur met beleving waar kinderen en jongeren zich goed in voelen.

De hangar krijgt dus zijn bestemming en overleeft alle afbraakplannen. Het wordt een ommuurde tuin, een half overdekte speelplaats, een theater en filmzaal, een picknickplaats, de toegang tot de administratie, kortom een polyvalente ruimte.

Een blik op de hangar anno september 2019

Een blik op de hangar anno juni 2020

De Zonnehoeve

De Zonnehoeve of zoals we ze ook wel de boerderij noemden is sinds jaar en dag verbonden geweest met 'ter Muren' vzw.

Een twintigtal jaar geleden stond de Zonnehoeve leeg. Het gebouw was verouderd en de laatste leefgroep had een ander onderkomen gevonden.

De leefgroepen 5 en 6 (meisjesleefgroep en kamertraining) waren aan het wachten op een nieuwbouw. Deze leefgroepen verbleven in het huidige klooster. Binnen het toenmalige masterplan was het de bedoeling dat de zusters hun intrek zouden nemen in het klooster en leefgroep 5 en 6 in het nieuwe gebouw.

De plannen rond de nieuwbouw verliepen niet zo vlot en leefgroepen 5 en 6 namen voor eventjes hun intrek in de Zonnehoeve. Dat "eventjes" bleek achteraf enkele jaren te zijn ...

De Zonnehoeve werd terug bewoond. 14 meisjes en begeleiding namen er hun intrek.

Het oude gebouw was een doolhof van gangen en trappen met heel veel opberghoekjes, een bakkersplaats, een zoldertje, stallen, ...

Om tijdens de nacht het overzicht te behouden sliep zuster Erna langs de éne kant van het gebouw en de begeleiding langs de andere kant.

De Zonnehoeve was aan de Hangar aangebouwd. Die stond ook leeg en kreeg een nieuwe bestemming met de start van de projectenwerking F4ward.

Tijdens de zomer genoten we volop van de lange zomeravonden ! We hadden een mooie weide voor de Zonnehoeve en door de bouw van leefgroep Klimop had de Zonnehoeve geen directe burenen. Er werd buiten gegeten, gespeeld, gedanst, gezongen, gebabbeld, ...

De hoge bomen aan de Dender zorgden voor verfrissing.

Eens de herfst aanbrak brachten we meer tijd in de Zonnehoeve door en niet alleen de meisjes en de begeleiding zochten de warmte op, maar ook de muizen. Elk jaar opnieuw kwamen ze hun plekje opeisen.

Het grote tochtige gebouw zorgde bij onweer en tijdens donkere dagen ervoor dat de fantasie wel eens op hol sloeg. 's Nachts hoorden we het gebouw kraken en zuchten!

Niemand deed graag in het donker de poort open die uitgaaf op het kleine doodlopende baantje. Niemand wist wat er aan het einde van het baantje gebeurde en wat de vele auto's er 's avonds kwamen doen. Uiteindelijk bleek het oude fabrieksgebouw oa. een karnavalsgroep te huisvesten.

Ondertussen was het schoolgebouw verbouwd en namen Kleine Stroom en Blauwe Druppel afscheid van "hun" versleten maar gezellige Zonnehoeve.

Na het vertrek van de laatste bewoners, kon F4ward gebruik maken van de Zonnehoeve en kon men de projectenwerking hier verder uitbouwen.

Enkele weken terug is de Zonnehoeve afgebroken. De Zonnehoeve is er niet meer maar de verhalen en de vele herinneringen blijven.

Een stukje geschiedenis is verdwenen ...

Het Hof ter Hale, vroeger "Goed Van ale" genoemd, was een grote hoeve die tot stand is gekomen in de 10 de eeuw. Het was eigendom van de Adellijke Heren van Alen (Halen). Het was pas in 1370 - 1371 dat de erfgenamen afstand deed van deze gronden ten voordele van de Abdij van Groenenbriel te Gent. De Abdij van Groenenbriel, aanvankelijk als priorij en in 1372 als abdij van Victorinnen opgericht, was toegewijd aan Sint-Margareta. De abdijgoederen waren vooral gesitueerd te Gent, Wondelgem, Erembodegem, Welle, Dentergem en Sluis.

Het Hof Ter Hale moet ongeveer gestaan hebben waar nu de Basisschool De Stip zich bevindt te Erembodegem. Eind 1300, begin 1400 is het woonhuis volledig afgebrand. Er bleef niks over. Behalve de muur waaraan het beeld van Onze Lieve Vrouw hangt. Het was een mirakel!

De toeloop was enorm en nam maanden na maanden niet af. Het werd een bedevaartsoord. Het Klooster van Groenenbriel herbouwde het huis en bouwde een kapelletje waar het beeld van Onze Lieve Vrouw werd opgehangen.

Het kapelletje werd een eerste maal verwoest bij de beeldenstorm in de 16de eeuw en werd terug heropgebouwd. De kapel stond op het ogenblik dat men tussen Erembodegem en Aalst de Dender is gaan kanaliseren ongelukkig gelokaliseerd.

De kapel liep vrij dikwijls onder met Denderwater, de muren werden ziltig en dat was gevaarlijk voor het Mariabeeld.

Een weetje over 1653: de abt van Affligem, die over Ter Muren en de kerk van Erembodegem het patronaat uitoefende was de aartsbisschop van Mechelen.

In 1763 werd beslist de kapel te bouwen waar ze nu staat namelijk in de Kappelekenbaan. Het beeld werd met de verhuis van de kapel officieel 'Onze Lieve Vrouw Ter Muren', beschermster van Erembodegem en het klooster. De naam Ter Muren is doelend op het gespaard gebleven beeltenis aan de brandende muur.

Tijdens de Franse Omwenteling werd het Hof ter Ale verbeurd verklaard samen met alle goederen van de abdij. Het Hof ter Ale werd verkocht aan een zekere Opsomer uit Wetteren. Die verkocht het later door aan Judocus De Smedt van Erembodegem, getrouwd met Angelina Van Den Brulle. Hun dochter, Philippina De Smedt, Pienneken genoemd bewoonde de villa aan de straat. Pienneken verkocht haar eigendom aan Heer Baron de Bethune omdat hij in staat was om haar inzicht te vervullen namelijk: "t'is kloostergrond van oorsprong en het moet terugkeren naar een klooster ..."

We bladeren door naar 1868 in de Kronieken van de Congregatie op de pagina 159 - 160. Stichting van huis van Sint Antonius in Padua te Erembodegem.

Begin 1868 was Z.E.H. Deblicke pastoor - Deken te Aalst tot in het moederhuis van Opbrakel gekomen, om de oversten te bewilligen Zusters te zenden naar een Klooster dat te Erembodegem ging geopend worden. Na zich lang verdedigd te hebben, bekende de Eerw. Moeder dat zij niets kon geven dan afgeleefde of onbekwame zusters. De E.H. Deken zegde daarmede te vrede te zijn, als 't maar zusters waren. Op zulke antwoord was 't niet meer mogelijk te weigeren. Eene zure ondervinding moest later leeren hoe ongeraadzaam het is, gestichten te aanvaarden die men van den beginne af niet goed ken gerieven van bekwaam personeel.

Op 6 mei 1868 wierden dan drij zusters door den Heer Deken De Blieck geleid in het huis van Erembodegem en gesteld onder de bescherming van den H. Antonius à Padua. Dit huis, een oud klooster af erfgenamen van Groenenbriel, te Gent, behoorde toe aan den edelen Heer Bethune, te Aalst en was geschikt om te dienen tot verblijfplaats van oude mensen. Doch niemand bood zich aan; en die er door het armbestuur geplaatst wierden liepen weg. Zoo dat men verplicht wierd aan iets anders te denken.

Men zette dan eenen bouw en men opende eene school. Dit moest eene onaangename verrassing zijn voor het moederhuis, dat, zoe als men Komt te zien, hoegenaamd geene meesteressen ter hand had.

En zo ontstond in de Aalststraat een klooster van de Zusters van Opbrakel. Zuster Rufine die later Overste werd samen met Zuster Vincentia en Zuster Honorin. In het huis aan de straat, toen de Villa genoemd werd het rusthuis Sint Jozef opgestart. De naam bestond al maar meer informatie werd hier niet over gevonden.

De zusters starten ook een Kantschool op, hier in de volksmond ook wel Bloemenschool genoemd. Dit samen met de opvang van weeskinderen in het Klooster. In 1873 waren er al 6 zusters actief op de site te Erembodegem.

We bladeren naar Pagina 196 in de Kroniek van de Zusters van Opbrakel.

In 1885 legde men de hand aan het werk tot het aanbouwen van eenen nieuwen refter en daarboven eene nieuwe kapel. Dit werk leverde groote en onvoorziene moeilijkheden op, daar, bij het leggen der fundamenten, men zich eerstklaps bevond te midden van oude aangevulde wallen, waar niemand het geheugen had van bewaard. Men was dan genooddaakt te bouwen op eene roostering (radeau) hetgeen de afscheuring tewegebracht van den ouden bouw. De kapel werd geschilderd. Dit koste 242 fr. 20c. –en het nieuwe gepolichromeerd altaar 578,78 fr.

De Nieuwe Kapel werd gewijd op 26 juni 1886.

Het is pas op 30 April 1897 dat de Congregatie Het Klooster en de gronden kocht van de Heere de Bethune.

Het Weeshuis ontstond in 1868. De drie Zusters Rufine, Zuster Vincentia en Zuster Honorine begonnen met hun pionierswerk op deze site te Erembodegem. Ze boden opvang van weeskinderen aan op de site. We spreken over een 50tal weeskinderen die tegelijkertijd konden opgevangen worden in het Klooster.

Stillaan door de verandering der maatschappelijke toestanden en de toenemende welvaart werden de weeskinderen meer en meer door eigen familie opgenomen en verzorgd. Maar een andere nood groeide ... de verwaarloosde jeugd. Trouw aan de spiritualiteit van Franciscus en aan de bedoeling van de congregatie, werd het Weeshuis omgevormd tot een tehuis of toevluchtsoord. Zo ontstond uit het weeshuis het tehuis "Onze kinderen".

In 1958 kwamen de eerste kinderen die geplaatst werden door de Procureur des Konings.

De wet op de jeugdbescherming van 1965 gaf een nieuw juridische omkadering aan de voorziening. Vanaf dat ogenblik gebeurden de nieuwe plaatsingen steeds door de jeugdrechtsbank, het jeugdbeschermingscomité of door een OCMW. Vanaf toen lag de prioriteit op deze site op het tehuis en de school. Men moest zelf de bouwplannen van de school aanpassen om meer slaapplekken te voorzien voor de toegewezen kinderen.

We spreken over het jaar 1968. Er werden leefgroepen gemaakt in de gebouwen van de school, 2 leefgroepen met 2 slaapzalen gescheiden voor meisjes en jongens. Een 60 tal kinderen konden opgevangen worden.

Het Ministerie gaf een kleine onderhoudsprijs. Hierdoor konden de zusters personeel in dienst nemen. Er waren toen 3 leefgroepen elk met 2 opvoedsters.

Meer en meer werd gevoeld dat elk kind recht had op een eigen ruimte, een plaats voor persoonlijke ontplooiing en individuele benadering, in plaats van de oude slaapzalen. De zusters maakten plannen om hun site opnieuw grondig te verbouwen met het oog op de toekomst voor de kinderen ... . Wetende dat de verbouwingen van de school net voltooid waren. Men zal paviljoen 2, 3 en 4 bouwen. Het toenmalige klooster, toen paviljoen 1, werd samen met de kapel en de grot afgebroken en anders heropgebouwd, dit alles zonder subsidies.

Op 7 september van het jaar 1970 verschenen de eerste werklieden op de site voor de verbouwing en nieuwbouw van leefgroepen. Een Zuster hield dagelijks toezicht op de werken en hield er een dagboek op na. Enkele passages uit haar dagboek:

10 september 1970

De wagens met bouwgerief rijden goed heen en weer. Eerste verschijning van de kraan, met jubel begroet door jong en oud. De mazoutketel wordt ontgraven en begin gemaakt met de fundamenten.

7 oktober 1970

Langs de platen wordt een muur in rode stenen gemetst langs de noorderkant.

11 november 1970

Verlof! Het paviljoen 3 moet nog eens status quo spelen, toch nog spijtig. Ze zijn aan de muur van de grondvesten bezig, al bijna een lange kant. Sint Maarten is gisteren bij het werkvolk geweest met een goed woord, een zakje snoep en een sigaar.

23 november 1970

Er is veel gewerkt. De 2 eerste paviljoenen zijn af, men werkt al veel dagen aan het binnenwerk waarvan wij niet veel zien uitgenomen een of twee zeer curieuze die het laddertje omhoog zijn opgeklimmen om ook een oogje te kunnen werpen in het 1ste verdiep.

23 maart 1971

Boem! Een historische dag voor de Kronieken van ons Klooster: de afbraak is begonnen met het wegnemen van radiatoren in de gang.

4 mei 1971

Weer een historische dag. De afbraak is nu echt zeker en vast begonnen. Ze zijn bezig met ramen en deuren weg te halen, ons huis zal er gaan erbarmelijk uitzien. Maar toch, we zijn blij dat er een begin aan gekomen is. Voor alles: Dank aan God!

16 mei 1961

Het regent. Dat weder stemt tot stil nadenken. Vooral als we naar het klokje kijken. Het hangt ginder, ontmanteld. Zijn lot af te wachten ... in wind en regen.

7 juni 1971

Nu en dan staan we nog met een groepje door 't venster te turen wanneer grote stukken muur naar beneden tuimelen en wij bekijken de werklieden die zo gezwind maar toch gevaarlijk langs daken en muren klauteren. God zij dank! Er zijn geen ongevallen tot nu toe. Wij bidden opdat God die brave werklieden blijve bewaren bij hun arbeid voor 't dagelijks brood.

17 juni 1971

*We zien in onze dromen al
huisje nieuw in't Denderdal
Huisje wit, met groen omgeven
Zult ons nodigen te leven
blijmoedig steeds bij zoet en zuur
voor God en naaste, ieder uur.*

In oktober 1971 werd de vzw 'Onze Kinderen' opgericht. Met een erkenning als gezinsvervangend tehuis door Jongerenwelzijn werd de werking aangevuld met professionele begeleiders.

In 1971 en '72 werden de nieuwe paviljoenen in gebruik genomen. We spreken over paviljoen 2, 3 en 4.

In 1973 werd het huis aan de straatkant (Sint Jozef) volledig gerenoveerd. De meisjes vanaf 16 jaar vormden daar een aparte groep. Deze groep werd in 1979 gesplitst in paviljoen 5 en paviljoen 6. Eén voor de studerende meisjes en één voor de werkende meisjes.

De gelegenheid deed zich voor in 1977 om een aangrenzend domein met braakliggende gronden te kopen. Zuster Nicole heeft hier de boerderij opgericht genaamd "de Zonnehoeve". Zo kon de werking van het tehuis verrijkt worden met een kinderboerderij, die dan weer werd aangevuld door crealokalen, rommelspeelplaats, biologische tuinen, fietsenmakerij, bakkerij, ...

Hier werden de eerste pedagogische grondvormen van Ter Horst gebruikt in de voorziening. Men wou de kinderen en jongeren bewust maken over de natuur en gaven hen kennis over de planten en gewassen. Ze legden naast velden voor de gewassen en het verzorgen van dieren waaronder kippen, een varken, ezels en schapen, een vijver aan. Een oase van rust in het groen. Ze verbouwden de gebouwen tot stallen en elke leefgroep was om beurt verantwoordelijk om de dieren te verzorgen.

Zuster Nicole herinnert het zich als gisteren, een kind die naar het moederschaap keek en volgende zegde: 'Gij moeder schaap, jij zorgt voor uw kleintjes, en mijn moeder zorgt niet voor mij.'

Bij elk dier dat geboren werd was er een doopfeest en was het dus feest in de voorziening. Elk dier kreeg een naam. Wij (de zusters en de kinderen) speelden en werkten ook samen op de boerderij. Men bouwde er ook een fort. Een echt fort met hangbruggen werd er gezet voor de kinderen. Pas nadien werden de kinderen ook naar jeugdbewegingen gestuurd.

De zusters deden verder waar ze goed in waren. Ze verdeelden de lasten en zo geschiedde. Per paviljoen was er een zuster die 24 op 24, dag in dag uit aanwezig was en de kinderen verzorgde. De zusters waren enkel even weg tijdens de misdiensten die toen en nu nog steeds plaatsvinden in hun kapel. Volgens bepaalde bronnen bleek dat het enige moment te zijn waarop het personeel met elkaar kon roddelen en zo zou de koffiepauze ontstaan zijn. Een traditie die vandaag de dag nog steeds wordt voortgezet om 10.15 met soep en koffie.

Indertijd woonde een pater in een klein gebouw genaamd de cactusgang. Een ruimte waarin de cactussen de ruiten beschermden van handjes. De pater gaf toen 1 misdienst per dag in de kapel. Het is in deze cactusgang dat men nu elke dag samenkomt voor de koffiepauze.

De zusters waren ook erg gesteld op den hof. Samen met de werkmannen werd de boerderij draaiend gehouden. Zuster Yvonne verwerkte alle groenten in de centrale keuken. De zusters stonden ook in om de lokalen te verven en te behangen. Ze dienden alles te doen wat moest gebeuren.

Stelselmatig kwam er meer personeel mee aan boord en werd de vzw groter en groter. De zusters vertrokken elk weekend met hun paviljoen naar hun buitenhuis. Sommige paviljoenen gingen samen, andere apart. Maar elk weekend trokken ze erop uit. Naar de vele buitenhuizen, tentenkampen, legerkazernes, de zee, staptochten ... Het personeel diende te volgen. De kampen in de grote vakantie duurden vroeger 3 weken. De zusters hadden kampboeken op grote flappen en elke avond diende het personeel de dag te overlopen en op een creatieve manier te noteren op die flappen ... Dit was indertijd noodzakelijk voor de inspectie.

Zuster Nicole, nu algemeen overste van de Congregatie begon destijds in Paviljoen 1 en ontfermde zich over de boorlingen en de baby's die rechtstreeks bij de geboorte ontnomen of afgestaan werden. Zij was de laatste zuster die nog nachten deed in haar paviljoen. Ze was toen al onderdirectrice en toch bleef ze als Moeke slapen in het paviljoen om te zorgen voor de kinderen. Dit was voor haar normaal als zuster in de Congregatie, nederig leven ten dienste van anderen.

Zuster Wilhelmina die tevens ook directrice van de school was, nam als kloosterverste ook de leiding over het tehuis. Na haar welverdiend pensioen verzorgde Zuster Erna haar opvolging.

Het personeel vertelde vroeger dat Zuster Nicole de motor van het bedrijf was en Zuster Erna de administratieve kracht. Op een gegeven moment spraken ze over 10 paviljoenen. Al is er enige onduidelijkheid waar paviljoen 8 en 9 waren. Het moet gezegd worden, de Zusters deden hun uiterste best om voor de vele kinderen te zorgen.

In den beginnen waren er tot wel 15 tot 20 kinderen per leefgroep. De zusters deden de nacht alleen, elke dag. Een zuster die verbonden was aan een paviljoen werd door de kinderen benoemd als "Moeke". De dag van vandaag bestaat een leefgroep tussen de 8 en 12 kinderen.

Tijdens de Golfoorlog dienden de werkmannen koffie en suiker te gaan kopen. Duizenden kilo's zijn er toen aangekocht en gehamsterd. De zusters hebben zowel de 2 wereldoorlogen als de koude oorlog overleefd. Ze begrepen wat er kon misgaan en wisten wat ze nodig hadden.

Het vroegere klooster te Kerksken werd in 1989 omgebouwd tot een leefgroep voor jongens. Er werden ook 8 studio's ingericht. Deze studiowerking diende een brug te slaan tussen het beschermende en goed gestructureerde milieu van de leefgroep en het zelfstandig wonen. Een nieuwe stap. Men noemde de werking destijds "Were Di". Later werd het "De Loper" en "De Toren" genoemd. Dit gebouw werd enige tijd geledend verkocht en de werking werd gereorganiseerd. Samen met de opstart van deze studio's werd een erkenning aangevraagd voor 9 plaatsen van "begeleid zelfstandig wonen" (BZW). Ook deze B.Z.W. - dienst evolueerde mee. Vandaag de dag worden de jongeren die doorschuiven van de studiowerking verder begeleid door hun IB-begeleider van de studiowerking. De jongeren die van buiten onze organisatie instappen in een begeleiding worden opgevolgd door de hoofdbegeleider. Doorheen de jaren groeide dit team uit tot een volwaardig team binnen de organisatie. Hedendaags is deze werking opnieuw geëvolueerd.

In 1992 waren er nog 16 zusters actief op de site.

In 1995 werd het vroegere klooster in Terjoden omgebouwd tot een jongensleefgroep. Er werden acht plaatsen voorzien. Pas in 2008 zouden ze er terug vertrekken. De gebouwen zijn sinds dan aan de school toegevoegd.

In 1998 werd de eerste psycholoog aangeworven. Hiermee wordt de therapeutische pijler opgestart. Het opstarten van interne therapie mogelijkheden, behoorde tot één van de taken, dit om nog meer zorg op maat te kunnen bieden.

In 1999 werden in de 'Oude Zonnehoeve' nog 4 studio's opgestart voor meisjes. Er worden ook verbouwingen gestart aan het oude klooster en aan de Villa. Terug verbouwen en verhuizen was de boodschap. Het oude klooster op de site werd verbouwd tot een leefgroep die later de naam Schildpad zal krijgen. De Villa werd verbouwd naar het hedendaagse klooster zoals we het nu kennen.

In 2001 zijn de werken klaar en is er ook een onthaal met nieuwe bureau's en vergaderzalen opgericht. Op 18 januari 2001 wijzigt de naam van 'Onze Kinderen' naar "ter Muren" en krijgt de organisatie een nieuw logo, verbonden aan hun missie en visie, steeds gefundeerd op de Franciscaanse spiritualiteit.

In 2002 werd het allereerste Vipa-dossier in de bijzondere jeugdzorg opgesteld. Het opstellen en goedkeuren van het dossier duurde bijna drie jaar.

Van een meer recente datum (januari 2002) is de opstart van "F4ward". Reeds geruime tijd werd vanuit de leefgroepen gesignaleerd dat men geconfronteerd werd met "thuisblijvers", met andere woorden, jongens en meisjes die door omstandigheden tijdens de schooluren in de leefgroep verbleven en dus geen school lopen of geen werk hebben (in een later stadium school drop-outs genoemd). Voorheen werd dit opgevangen door de jongeren een dagstructuur binnen de leefgroep op te leggen.

Deze dagstructuur was voornamelijk gericht op het verrichten van een aantal huishoudelijke taken. Nadelen hierbij waren dat jongeren doelloos in de leefgroep rondhingen, met weinig motivatie om iets te doen. Dagdiensten moesten worden voorzien wat zwaar kon wegen op het leefgroepsuurrooster. Ze zochten dus een zinvol initiatief in de eerste plaats voor de jongeren zelf maar ook voor het ontlasten van de betrokken leefgroepen.

Ons denken leidde naar de uitwerking van « de werktuin », een project waar met de bewoners in een groene omgeving gewerkt wordt rond verscheidene thema's; een werking die gericht is op succeservaringen en zelfontplooiing van de jongeren.

Al vrij snel werd duidelijk dat deze nieuwe werkvorm eveneens zeer waardevol zou kunnen zijn voor jongens en meisjes uit alle leefgroepen, zonder dat ze daarvoor « thuisblijver » of « school drop-out » dienden te zijn. Er werd gedacht aan atelier in functie van vrijetijdsbesteding, alternatieve straffen, ...

De boerderij van weleer werd nieuw leven ingeblazen ... .

Vandaag de dag vangt de atelierwerking, F4Ward, volgende doelgroepen op:

- Interne jongeren : school drop-outs – zinvolle dagbesteding, vrije tijdsbesteding.

- Externe doelgroepen : naften en jongeren die een alternatieve sanctie krijgen via HCA Oost-Vlaanderen (nu Parcours vzw).

2008 is een nieuwe mijlpaal in de geschiedenis:

April 2008: de oude Klim-Op in Terjoden verhuist naar de nieuwbouw op de site in Erembodegem. Dit is een nieuwbouw gerealiseerd met eigen middelen en investeringen van de congregatie. Het oude klooster in Terjoden komt in handen van de vrije kleuter- en lagere school 'De Luchtballon', een initiatief van dezelfde congregatie, Zusters van Opbrakel.

September 2008: de meisjesleefgroep 'De Kleine Stroom' en 8 studio's (De Blauwe Druppel) worden in gebruik genomen in de verbouwde schoolgebouwen. Dit werd gerealiseerd met eigen middelen en met VIPA-middelen.

'ter Muren' heeft een erkenning voor 87 bedden: leefgroep 6 adolescenten jongens (De Loper); leefgroep 6 adolescenten meisjes (Kleine Stroom), 16 studio's (kamertraining) (De Toren en Blauwe Druppel), een structuurgroep (10 plaatsen) en 51 verblijfsplaatsen in de verticale leefgroepen.

Zuster Erna +, directrice tot in 2010 van ter Muren

het klooster anno september 2019

De toenmalige kwaliteitscoördinator schrijft in het kwaliteitshandboek op 18 december 2008: "Tot slot blijken de geprefabriceerde paviljoenen uit de jaren 70 binnen de tevredenheidsmetingen van cliënten en personeel, steeds weer voor dezelfde problemen, noden en frustraties te zorgen. En het lijkt er op dat onze (ver)bouw(ings)perikelen nog niet voorbij zijn ....".

2010 is terug een jaar voor het pionierswerk. Op 29 februari 2010 gaat Zuster Erna Lievens, directrice, na een loopbaan van bijna 40 jaar binnen "ter Muren" op pensioen. Zuster Erna, die jarenlang de nacht deed in de Zonnehoeve, en die net zoals alle andere Zusters het werk verrichtte van barmhartigheid. Ook na haar pensioen blijft Zuster Erna zich inzetten voor het klooster, de kinderen, de gemeenschap en de kerk.

Op 1 april 2010 wordt Dhr. Stefaan Kaesteker aangesteld als directeur van 'ter Muren'. Hij wordt hiermee de eerste lekdirecteur.

Op 1 april 2013: De afdelingen De Loper en De Toren worden na 24 jaar in het kader van sociaal ondernemerschap en verdere ombouw en dynamisering van 6 residentiële plaatsen naar 6 plaatsen contextbegeleiding autonoom wonen, afgebouwd. Het voormalig klooster, waarin De Loper en De Toren waren gehuisvest, wordt uit de erfpacht gehaald en terug gegeven aan de congregatie Zusters van Opbrakel.

Zuster Nicole ging op pensioen op 1 april 2013. Hiermee vertrok de laatste professionele actieve zuster uit de werking. Zuster Nicole is nu Algemeen Overste van de Congregatie en Voorzitster van de Raad van Bestuur tot aan de fusie.

2014

Een nieuw Vipa-dossier wordt opgestart, met het oog op de verbouwing of nieuwbouw van de paviljoenen uit 1971. De hele site van Erembodegem wordt meegenomen in een masterplan.

2015

Het schurend Scharniertje was oorspronkelijk een project gericht op het zoeken naar antwoorden op vooral de woonproblematiek voor jongvolwassenen, meer specifiek voor de CBAW-jongeren. 'ter Muren' voegt de daad bij het woord en vindt een pand te Aalst, waardoor er drie studio's voor deze jongeren ter beschikking komen.

We spreken over een Begeleidingstehuis voor ongeveer 80 kinderen tussen de 0 en 18 jaar. Verspreid over de leefgroepen Schildpad (P1), Leeuw (P2), Kangoeroe (P3), Bever (P4), Kleine Stroom (P5), Blauwe Druppel (P6) en Klim Op (P10). Aangevuld met crisisopvang, een atelierwerking genaamd F4ward, het schurend Scharniertje, CBAW en contextbegeleiding.

20 mei 2019

Weer een historische dag. De afbraak is nu echt zeker en vast begonnen. Ze zijn bezig met ramen en deuren weg te halen. De Zonnehoeve wordt ontmanteld. Maar toch, we zijn blij dat er een begin aan gekomen is. Voor alles: Dank aan God!

04 SEPTEMBER 2019 : Weer een historische dag: we leggen opnieuw een eerste steen.

Zuster Nicole, de laatste actieve zuster van ter Muren

Kleinere leefgroepen

De vraag van de medewerkers, versterkt door de tendens om naar kleinere groepen te evolueren, werd beantwoord door in de huizen kleinere leefgroepen te organiseren van maximaal 10 kinderen. Hiermee wordt het aantal kinderen van 13 in 2010 nu afgebouwd tot 10. De leefgroepen worden eveneens gebouwd met mogelijkheden tot verdere opsplitsing van de leefgroep, waardoor groepshantering gefaciliteerd wordt. Deze evolutie naar kleinere leefgroepen kan natuurlijk maar gebeuren door het verschuiven van capaciteit. Met de organisatie van de afdeling X wordt de volledige capaciteit opnieuw benut.

Uitbreiding contextbegeleidingen

Binnen het goedgekeurde zorgstrategisch plan worden er twee verblijfmodules omgebouwd tot 6 contextbegeleidingen, in vakjargon betekent dit 4 breedsporige contextbegeleidingen à rato van 2 uren per week en 2 laag intensieve contextbegeleidingen à rato van 1 uur per week.

Hiermee wordt de afdeling contextbegeleiding van de campus Erembodegem een middelgrote dienst voor mobiele begeleiding: 22 contextbegeleidingen. Ruyskensveld kan hiermee 73 contextbegeleidingen aanbieden: 8 krachtgerichte, 23 laag intensieve en 42 breedsporige. Ruyskensveld beantwoordt hiermee de vraag van de integrale jeugdhulp om zoveel als mogelijk in te zetten op de minst ingrijpende hulp, op rechtstreeks toegankelijke hulp.

Zorgentiteiten

Eén van de motivaties voor de fusie tot Ruyskensveld was een halt toeroepen aan de kindercarroussels. Breuklijnen in de zorg moeten zoveel als mogelijk een halt toegeroepen worden. Zorg op maat, vermijden van breuklijnen en vermijden van het leuren met kinderen zijn absolute doelstellingen van Ruyskensveld. De formatie van zorgentiteiten samengesteld uit twee leefgroepen die zich richten op jongere kinderen en een gemengde leefgroep voor adolescenten zorgt er voor dat kinderen binnen een zelfde zorgentiteit kunnen doorstromen. Dit moet de overgang van een 'verticale groep' naar een 'horizontale adolescenten groep' faciliteren.

Gemengde adolescentengroepen

Ruyskensveld campus Erembodegem heeft misschien het langst gedebatteerd over het gemengd maken van de adolescentengroepen. Heel wat argumenten pro en contra werden op tafel gelegd. Uiteindelijk werd beslist om beide adolescenten, eveneens in het licht van de zorgcontinuïteit binnen de zorgentiteiten, gemengd te maken.

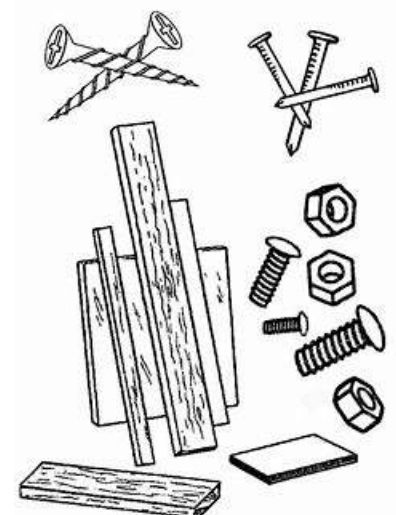

Tussenstudio's

Binnen zorgentiteiten 1 en 2 wordt er telkens een tussenstudio gebouwd. Deze studio kan verbonden worden met een leefgroep, maar kan ook als zelfstandige studio gebruikt worden. Doelstelling is het makkelijker maken van de overgang van leefgroep naar studiowonen. Een bewoner van een leefgroep kan binnen de zelfde zorgentiteit een periode in de studio wonen. De intensieve verbinding met de leefgroep kan dan stap voor stap worden afgebouwd op weg naar wonen in een studio. Hiermee wordt de soms bruske overgang van groepsleven naar studioleven beter begeleid. Wanneer deze studio's niet voor deze doelstelling gebruikt worden kunnen ze natuurlijk aangewend worden voor reguliere opnames of als trainingsruimte voor ouders.

Polyvalente ruimtes

Ieder huis, iedere leefgroep beschikt over een polyvalente ruimte. In de eerste plaats heeft deze ruimte tot doel om de bezoeken van ouders aangenamer te laten verlopen. Ouders, vrienden, familieleden kunnen beschikken over deze ruimte zonder de leefgroep te storen. Ze beschikken er over een zithoek, maar ook over een kitchenette waar er samen met de kinderen of jongeren kan gekookt worden. Deze ruimte zal vast een kwalitatieve verbetering betekenen voor de bezoekers. Wanneer deze ruimtes niet worden aangewend voor bezoeken kunnen ze vanzelfsprekend gebruikt worden door de begeleiding als gespreksruimtes, vergaderlokalen of voor begeleidingsactiviteiten met jongeren. Kinderen en jongeren krijgen hier ook een andere plek dan de gedeelde leefgroepruimte of de eigen kamer. Deze polyvalente ruimtes zullen misschien wel de infrastructurele meerwaarde van het project betekenen.

Afdeling X

Met de evolutie naar kleinere leefgroepen, kregen een aantal verblijfmodules een andere bestemming. Ook hier werd gekozen voor een antwoord op een vraag uit de samenleving en werd afdeling X georiënteerd naar kortdurend crisisverblijf en interne en externe time-outbegeleidingen.

Ieder kind zijn eigen bed

Door de inzet naar de context toe durft de benutting wel eens drastisch dalen. Dit kan betekenen dat er bijvoorbeeld tijdens het weekend in elke leefgroep slechts een paar kinderen of jongeren verblijven. Door de organisatie in zorgentiteiten kan er overdag in 1 groep samengewerkt worden. Er kan dan samen ontbeten worden, samen gekookt, samen op uitstap. Om het principe elk kind zijn eigen kamer te realiseren, maar vooral om elk kind, elke jongere 's nachts in zijn eigen kamer te laten slapen worden de leefgroepen op het eerste verdiep, de slaapetage, met elkaar verbonden. Een nachtbegeleider kan dan perfect alle aanwezige kinderen in de eigen kamer laten slapen en zonder veel problemen van de ene slaapruijnte naar de andere gaan. Architecturaal vertaalt zich dit in wat we "onze bruggen" noemen.

Dieren en groen

Vanuit de Franciscaanse spiritualiteit en vanuit wat vroeger 'De Zonnehoeve' was, waren er steevast wel wat dieren te gast op de campus. Tijdens de bouwwerken kregen de ezel en het paardje een tijdelijke time-out op de Campus Zwalm. Ons varkentje kreeg een reisje naar de boerderij. De konijnen en de kippen volgden, tot grote teleurstelling van het vosje, het varkentje. Doelstelling is wel dat het beestenbos terugkomt. Er blijven weides voorzien.

Iedere leefgroep krijgt ook zijn eigen moestuintje. Het wordt een grote uitdaging voor de kinderen en jongeren om eigen groenten en kruiden te kweken. Voldoende groen en dieren dragen bij tot het welzijn van kinderen, jongeren en medewerkers.

IMMO RUYSKENSVELD - ZORGSTRATEGISCH PLAN RUYSKENSVELD 2020

Doen jullie in immobiliën?

Het kleine buurhuisje in de Gasthuisstraat in Geraardsbergen werd in 2018 aangekocht. Een investering voor wat ooit een nieuwe **campus in Geraardsbergen** kan worden.

De **campus Zwalm** telt naast het traditionele kloostergebouw drie leefgroepen gebouwd in 1973. Op deze campus gaat het niet direct om prefab constructies maar om bakstenen structuren. De tand des tijds werd wat beter doorstaan dan op de campus Erembodegem, maar ook hier dringen infrastructurele oefeningen zich op.

De **campus Maarkedal** kende diverse investeringen, ondermeer in 'De Regenboog', maar ook in de andere leefgroepen. Ook hier dringen infrastructurele oefeningen en investeringen zich op.

De **campus Ronse** huist in relatief nieuwe gebouwen eigendom van de stichtende congregatie de Zusters van Sint-Vincentius à Paulo van Gijzegem.

Na de realisatie van de campus Erembodegem volgen er dus nog heel wat infrastructurele plannen, investeringen en realisaties.

De raad van bestuur van Ruyskensveld vzw heeft aan de directie de opdracht gegeven om zo spoedig mogelijk een zorgstrategisch plan op Ruyskensveld niveau uit te werken. Dit zorgstrategisch plan moet de toekomst van Ruyskensveld verder uittekenen. Deze zorgplanning moet zich dan later vertalen in een technisch-financieel plan als voorbode van nieuwe infrastructurele investeringen.

Er wordt niet alleen een strikt tijdschema gehanteerd omwille van de urgentie rond aangepaste infrastructuur, maar ook om een structureel en functioneel antwoord te geven aan nieuwe noden, vragen en tendensen binnen de integrale jeugdzorg. Een andere urgentie volgt uit de analyse van de vele onzekere economische factoren en vanuit een onzekere conjunctuur. Aan uitgave zijde stijgt de bouw index significant, aan inkomenszijde zijn er besparingen en heerst er wat onzekerheid over het toekomstige financieringsmechanisme van de jeugdzorg en de evolutie van de Vipa subsidiëring.

Deze infrastructurele vraagstelling creëert dan ook de historische kans om Ruyskensveld een paar jaar na de fusie zorgstrategisch scherp te stellen. De focus kan gericht worden op intensifiëring van de interne samenwerking, op positionering van aanbod binnen intersectorale netwerken, op diversificatie van het aanbod, op regionale spreiding van de zorg op maat, op recente tendensen binnen jeugdhulp waaronder de aandacht voor (huisvesting voor) jongvolwassenen, de aandacht voor crisisverblijf, voor beveiligend verblijf en voor kleinere huisvestingseenheden.

De ervaring met de voorbereidende bouwprocessen op de campus Erembodegem leert dat er heel wat jaren overgaan. Er verstrijken heel wat maanden, jaren, tussen de eerste ideeën en de eerste steen. De koppeling van de realisatie van de cliëntgerichte doelstellingen van de fusie, aan de mogelijkheid om infrastructurele ingrepen te realiseren zorgt echter voor mooie uitdagingen.

Ruyskensveld start in september 2019 met het schrijven van een zorgstrategisch plan Ruyskensveld.

PAUL ZIJN HOF

'Awel Paul. Wat groeit er in uwen hof?'

Zijn gezicht kreeg wat rimpels en zijn lach verdween. 'Dat is niet mijnen hof', antwoordde hij. Jarenlang heeft hij de moestuin tegen de hangar verzorgd. De tuin leverde groenten voor klooster en leefgroepen. 's Morgens werd aan 't kot van de werkmannen een bord buiten gezet: "Sla", "Courgettes", "Tomaten".

's Morgens kon je hem tussen de groenten vinden. Ik vermoedde steeds dat hij zijn nachtelijke verhalen aan de aardappelen en boontjes vertelde. Soms moest ik hem aanmoedigen om wat vlugger te wieden. "De daguren zijn duur hé Paul". Hij keek me dan eens lachend vies aan, zoals alleen Paul dat kan.

's Middags ging ik soms een luchtje scheppen in zijn hof. Als ik hem dan tegenkwam zei ik steevast 'Ik ben naar uwen hof geweest.'. Een paar keer voegde ik er aan toe: "Schoon onkruid". Iets wat me steevast een dossier bij de vertrouwenspersoon opleverde.

Ik was soms jaloers op Paul en zijn hof. En ik moet bekennen dat ik soms 's middags een tomaat ging pikken. "Goei tomaten Paul!"

Als Paul van vakantie terug kwam ging hij eerst naar zijn hof. Ieder jaar moest hij vaststellen dat er weer niet gegoten was. Ieder jaar opnieuw dacht ik; "Ik ga Paul zijn hof gieten", maar ieder jaar ging ik er enkel om tomaten te pikken.

'Awel Paul. Wat groeit er in uwen hof?'

De laatste maanden trok Paul steeds een ander gezicht. Steevast antwoordde hij dat het zijnen hof niet was, maar die van ter Muren. Steevast gaf ik hem van antwoord dat die plek voor mij eeuwig zijnen hof zal zijn.

Paul is een vrolijke zanger en fluter, de bard van de campus. Ik probeerde hem wat op te vrolijken met een lied van de West-Vlaamse bard Vermandere:

ik plantte ne keer patatten, patatten, patatten
ik plantte ne keer patatten in mijne grond
wa komt eruit gekropen, gekropen, gekropen
wa komt eruit gekropen uit mijne grond
één twee drie landmeters, landmeters, landmeters
één twee drie landmeters uit mijne grond
en ze slaan daar overal staksjes, staksjes, staksjes
ze slaan daar overal staksjes in mijne grond
en wa groeit er aan die staksjes, die staksjes, die staksjes
wa groeit er aan die staksjes in mijne grond
kranen en bulldozers, bulldozers, bulldozers
kranen en bulldozers in mijne grond
en heel den dag maar scheppen, maar scheppen, maar scheppen
en heel den dag maar scheppen van mijne grond
en heel den dag maar gieten, maar gieten, maar gieten
en heel den dag maar gieten op mijne grond
en wat is 't dat ze daar gieten, daar gieten, daar gieten
wat is 't dat ze daar gieten op mijne grond
't is beton en asfalt, asfalt, asfalt
't is beton en asfalt op mijne grond
bovenop mijn patatten, patatten, patatten
bovenop mijn patatten in mijne grond

(Willem Vermandere) Youtube: https://www.youtube.com/watch?v=p6K8j_G_IVc

'Awel Paul. Wat groeit er in uwen hof?'

"Weet Paul dat die plek voor mij altijd uwen hof zal zijn.

Straks bouwen ze op uwen hof de administratieve blok. In die blok komt mijnen bureau. Mijn bureau zal dus voor de rest van mijn jaren op uwen hof staan. Den hof van Paul."

"Wilt ge me laten weten waar volgend jaar onze tomaten staan? "

Dankwoord eerste steen

Na de volledige realisatie gaan we natuurlijk stil staan bij het engagement van heel wat medewerkers en partners in dit project. Toch willen we ook nu reeds een aantal mensen danken. Zij hebben de voorbije zes jaren hard gewerkt aan de voorbereiding van dit project.

We danken al onze medewerkers die hard gewerkt hebben aan het Zorgstrategisch Plan 'ter Muren'. Er werd maandenlang gewerkt aan alle aspecten van dit zorgstrategisch plan. Ondertussen hebben een aantal medewerkers andere werkplekken opgezocht. Andere medewerkers staan nu voor de opdracht om de beslissingen van toen, nu te gaan operationaliseren.

We danken al onze medewerkers omdat ze bevlogen meewerkten aan de realisatie in soms moeilijke tijden, in soms moeilijke beslissingen.

We danken de toenmalige raad van bestuur van ter Muren vzw, waaronder wijlen dhr. Piet Cleemput, mevrouw Dina De Cremer, zuster Hildegard, zuster Consolata, dhr. Jan De Backer, die de deur open zetten voor dit project.

We danken de huidige raad van bestuur van Ruyskensveld vzw om na de fusie op 1 januari 2018 verder te bouwen aan dit project. Tot wanhoop van voorzitter Johannes Verhaegen werd de agenda van de raad van bestuur vaak gevoed door de voorbereiding van dit project.

We danken de leden van het bouwteam:

- osar vertegenwoordigd door Cecilia Aernaudts, Liesbeth De Schutter en Liese Bosmans, die ontdekten dat Aalstenaars geen Antwerpenaars zijn, die ontdekten dat bij hen de Schelde stroomt, bij ons de Dender, maar die met hun visie **"Architecture is so much more than what people see, it's how you make people feel"**, volledig aansloten bij de visie van Ruyskensveld: architectuur met beleving.
- Dhr. Toon Van Kerckhove, consultant duurzame infrastructuur Tabor, die zorgde voor het meest memorabele moment toen hij in volle vergadering een groot zakmes bovenhaalde. Terwijl anderen onder de tafel doken smeerde Toon een pakje goede boter leeg op een witte geglaazuurde baksteen. Proef op de som voor de baksteen en bewijs van de onmetelijke theoretische en praktische deskundigheid.
- Dhr. Kristof Sallet, bestuurder Ruyskensveld, beroepshalve advocaat, waardoor hij telkens opnieuw intervenieerde met de wijze juridische woorden: 'Dit is niet echt mijn specialiteit maar,.....', waarna er toch steeds een grondig advies over overheidsopdrachten, aannemingscontracten, BTW-voeten en andere fiscale topics volgde.
- Dhr. Joachim Rummens, bestuurder Ruyskensveld, beroepshalve Ir.-Architect, gespecialiseerd in het niet bouwen van kelders, duurzame energie, maatschappijkritiek op een overmaat aan regelgeving, maar een bevlogen en deskundige trekker van alle aspecten van het bouwproces.
- Dhr. Wim De Wulf, huidig verantwoordelijke infrastructuur binnen Ruyskensveld vzw, gewezen coördinator binnen 'ter Muren' vzw, jarenlang deskundige begeleider jeugdzorg in Waasmunster en Erembodegem, gecombineerd met een aantal hobbies, waaronder bouwen.
- Zuster Nicole Baeyens, als voorzitter van 'ter Muren', als ondervoorzitster van Ruyskensveld en als vertegenwoordiger van de stichtende congregatie, Zusters van Sint-Franciscus. 151 jaar na de eerste steen zorgt ze opnieuw voor een eerste steen.
- Dhr. Pol Schouppe die na de fusie als campusdirecteur Erembodegem in het lopende water (de beroemde wadi) werd gegooid en nog net voor zijn pensioen de verbindende mortel voor de eerste steen kan maken.
- Dhr. Stefaan Kaesteker, algemeen directeur, lijdend en leidend ambtenaar die gelukkig vanuit zijn voorgaande professionele ervaring nog over heel wat therapeutische competenties beschikt.
- Alle vertegenwoordigers van de onderaannemers: UTIL, INGENIUM, Ingenieursbureau FRANCE NV, Studiebureau omgeving LANDINZICHT, studiebureau akoestiek BUREAU DE FONSECA BVBA en EPB ESTA ADVIES VDF.

Verder willen we danken:

- VIPA, dhr. Tomas Feys, mevr. Trees De Poorter en dhr. Kurt Debooser
- De archeologen die geen Romeinse villa onder de grond vonden.
- Alle adviserende stadsdiensten en organisaties.
- De vrije kleuter- en basisschool De Stip.
- De firma Jan De Nul – die het project in 333 werkdagen zal uitvoeren.
- Bestuurder Henk Delrue en verantwoordelijke financieel beleid Martine De Schepper die een ongezien financieel basis document opstelden, waarna er professionele onderhandelingsgesprekken volgden, resulteren in een prachtige financiering voor dit project.
- Agentschap Opgroeien.
- Iedereen die heeft bijgedragen tot de voorbereiding van dit project.

INGENIEURSBUREAU
FRANCE

*t i j z e r m a g a z i j n ■ H. Geeststraat 22 ■ B-2500 Lier
Tel. +32 3 491 80 80 ■ info@bureau-france.be ■ www.bureau-france.be

EXPERTS IN
SUSTAINABLE
BUILDINGS

LANDINZICHT
LANDSCHAPSARCHITECTEN
PAYSAGISTES

Wie zijn we?

Als organisatie voor bijzondere jeugdzorg dragen we zorg voor heel wat kinderen, jongeren en hun ouder(s), familie of ruimere context. Ze komen bij ons terecht wanneer het thuis wat moeilijker gaat of wanneer ze het zelf of hun ouders wat moeilijker hebben. Soms vindt een jeugdrechter de situatie verontrustend en worden kinderen of jongeren geplaatst, anderen vinden meer vrijwillig, met hulp van andere hulpverleners de weg naar de jeugdzorg.

Kinderen of jongeren (0-21 jaar) kunnen voor kortere of langere duur een warme plek krijgen in één van onze 162 verblijfmodules of studio's. 67 jongeren en hun ouders kunnen thuis begeleid worden en 12 jongeren (6-18jaar) krijgen een ambulante begeleiding en opvang in het dagcentrum. We begeleiden daarnaast ook 19 jongvolwassenen binnen het autonoom wonen. Ruyskensveld beschikt eveneens over een projectdienst waarbinnen onder andere jongeren begeleid worden die door omstandigheden niet op school of op het werk terecht kunnen.

Onze vijf campussen liggen in Erembodegem, Geraardsbergen, Maarkedal, Ronse en Zwalm.

Om dit te kunnen realiseren staan er 220 gemotiveerde medewerkers klaar om samen met de kinderen, jongeren en hun context verder te werken aan een toekomst.

De missie van Ruyskensveld

Als organisatie voor bijzondere jeugdzorg biedt Ruyskensveld vzw zorg op maat aan gezinnen, kinderen, jongeren, hun omgeving en dit op verschillende levensdomeinen. We staan voor een heel divers, sterk ondersteunend en vernieuwend aanbod, wat een continuüm van zorg mogelijk maakt.

We zetten in op de kracht van mensen en zoeken samen hoe we verandering mogelijk kunnen maken. Een open dialoog, verbondenheid met de mensen met wie we werken, respect voor ieders eigenheid en maximale inspraak en participatie van alle betrokkenen staan centraal in onze werking.

De christelijk-filosofische traditie van onze organisatie werkt hierbij steeds als inspiratie en toetssteen.

Onze waarden zijn

K
KRACHTGERICHT
O
OPENHEID
V
VERBONDENHEID
E
EMPATHIE
R
RESPECT

DRAGEN JULLIE OOK JULLIE STEENTJE BIJ?

Een aantal deelprojecten binnen het infrastructuur project wordt gefinancierd met eigen middelen. Deze deelprojecten betreffen vooral het inrichten van de hangar, de tuinen en speelvelden.

Wie het infrastructuur project op onze campus wil steunen kan een bijdrage storten op:

Iban: BE54 7370 2256 7697 - BIC: KREDBEBB

Voor elke gift vanaf 40€ krijgt u een fiscaal attest van Ruyskensveld. Dit geeft dan recht op vermindering van uw personenbelasting. De belastingvermindering bedraagt 45% van het werkelijk gestorte en het op het attest vermelde bedrag.

Na de opening wordt er een '**wall of support**' ingericht. Alle donateurs met schenkingen vanaf 500 € kunnen er een vermelding krijgen.

Uw gift maakt het verschil.

Bedankt!

Werkten mee aan dit nummer: Anja De Quick, Wim De Wulf, Jonas Stalmans, Christophe Standaert, Stefaan Kaesteker, Toon Van Kerckhove (Tabor), Sybille Vancoillie (coördinator Pathmakers CVBA - Tabor), Osar, Jan De Nul en Heidi Vanheste.

Gedrukt op milieuvriendelijk papier met FSC label.